

РЕШЕНИЕ

№ 13346

гр. София, 16.04.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 67 състав, в
публично заседание на 25.03.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Лилия Йорданова

при участието на секретаря Мая Георгиева, като разглежда дело номер **790** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от АПК, вр. чл. 118 КСО.

Образувано е по жалба на М. С. А. от [населено място],[жк][жилищен адрес] чрез адвокат Е. Б. /САК/ със служебен адрес [населено място], [улица], обл. Софийска срещу РЕШЕНИЕ № 2153-21-4 от 08.01.2025г. на Директора на ТП на НОИ С.-град, с което е оставена без уважение жалба на М. С. А. срещу Разпореждане №[ЕГН]/87 от 08.11.2024г на длъжностното лице по пенсионно осигуряване, с което е отказано на жалбоподателката отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на основание чл.69б, ал.1 във връзка с чл.69, ал.1 от КСО и чл.18, ал.4 от Наредба за пенсиите и осигурителния стаж /НПОС/ като неоснователна.

В жалбата се твърди, че обжалвания акт е незаконосъобразен, постановен в нарушение на материалния закон и несъответстващ с целта на закона. Твърди се, че неправилно е извършеното с оспорения акт тълкуване, според което с чл.18, ал.4 НПОС законодателят е поставил още една възможност за преференциални условия за пенсиониране на лицата, полагали труд като военнослужещи по ЗОВСРБ и непридобили право на пенсия по чл.69 КСО, да могат да се пенсионират по реда на чл.69б, ал.1 от КСО, но единствено при недостигащ осигурителен стаж. Тълкуването и прилагането на чл.18, ал.4 НПОС според жалбоподател не следва да бъде стеснително и да ограничава приложението на чл.69 и чл.69б КСО, които са норми от по-висок ранг и с равнозначно правно действие, като на осн. чл.5, ал.1 от АПК следва да се приложат разпоредбите на КСО от по-висок ранг, предоставящи възможност за избор, какъвто в случая е направен от жалбоподателката, посочвайки в заявлението, че желае отпускане на пенсия за ОСВ на основание чл.69б, ал.1 от КСО. Счита за неправилен извода, че не са налице условия за отпускане на лична пенсия по чл.69 от КСО поради липса на изискуема възраст. Като не е

обсъдил доказателствата и условията по чл.69б, ал.1 от КСО според жалбоподател е допуснато нарушение на материалния закон и в нарушение на административнопроизводствените правила е постановено незаконосъобразно решение. Заявява, че необосновано в оспореното решение е прието, че положеният труд не е на длъжности от посочени в ПКТП /отм/ и ПКТП за първа категория, което е в колизия с представените доказателства и чл.222 от КСО, от които е видно, че жалбоподателката е военнослужеща. Счита, че към датата на подаване на заявлението за жалбоподателката са налице всички условия за пенсиониране по реда на чл.69б, ал.1 от КСО, то решението, с което жалбата ѝ е отхвърлена и постановеният отказ на пенсионния орган е потвърден, е издадено при неправилно приложение на материалноправните разпоредби и в несъответствие с целта на закона, които са основания по чл.146, т.4 и т.5 от АПК за неговата отмяна.

В съдебно заседание, жалбоподателят, редовно призован, се представлява от адв Б., която поддържа жалбата, по същество моли съда да постанови решение, с което да уважи жалбата, като отмени решението на ТП на НОИ С. град и потвърждаващото го разпореждане на длъжностно лице по пенсионно осигуряване по подробни съображения, изложени в писмени бележки. Претендира разноски по списък.

Ответникът– Директорът на ТП на НОИ- С. град, чрез процесуалния си представител юрк. В. оспорва жалбата като неоснователна. Излага подробни аргументи в писмено становище. Претендира юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение.

Административен съд– София град, като прецени процесуалните предпоставки за допустимост, взе предвид становищата на страните и на основание чл. 168, ал. 1 от АПК въз основа на събраните по делото доказателства провери законосъобразността на оспорения акт на всички основания по чл. 146 от АПК, намери следното:

От фактическа страна:

Със Заявление вх.№2113-21-7884/25.10.2024г /л.11-12/ М. С. А. е поискала да ѝ бъде отпусната лична пенсия за ОСВ по чл.69б, ал.1 от КСО, като към заявлението е приложила изискуемите удостоверителни документи, съгласно чл.2 от НПОС /л.13-29/. От представените документи към заявлението длъжностното лице по ПО е установило че А. има осигурителен стаж до 25.10.2024г, както следва: 00години 06 месеца 03 дни – лице по чл.69 от КСО, при участие в операции и мисии извън територията на страната с висока степен на риск; 29години 05 месеца 07 дни от първа категория труд /осигурителен стаж на лица по чл.69 от КСО/. Така на основание чл.104 от КСО общ осигурителен стаж е превърнат към трета категория труд – 50 години, 07 месеца и 01 дни. Към датата на заявлението /25.10.2024г/ жалбоподателката е навършила възрастта от 50 години 08 месеца и 05 дни, като сборът от осигурителния ѝ стаж и възраст 101г. 03м. и 06дни /50 години и 08 месеца и 05 дни + осигурителен стаж 50 години 07 месеца и 01 дни/. Тъй като заявителката е военнослужещ по ЗОВСРБ и попада в персоналният обхват на чл.69, ал.1 от КСО, а не в този по чл.69б, ал.1 от КСО, отнасящ се за лицата, полагали труд от първа категория, която съгласно чл.104, ал.1 от КСО се определя с акт на МС, а именно с Правилник за категоризиране на труда при пенсиониране /ПКТП-отм/, действал до 31.12.1999г и Наредбата за категоризиране на труда при пенсиониране /НКТП-в сила от 01.01.2022г/, длъжностното лице по ПО е извършило преценка на правото на лична пенсия на ОСВ на лицето по чл.69, ал.1 от КСО и чл.69б, ал.1 от КСО във връзка с чл.18, ал.4 от НПОС. След като е констатирано, че А. не е навършила изискуемата възраст по чл.69, ал.1 от КСО /няма навършени 54 години и 02 месеца за календарната 2024г/ и няма недостигащ стаж, като военнослужещ по ЗОВСРБ, длъжностното лице е приело, че не е налице хипотезата на чл.18, ал.4 от НПОС за отпускане на исканата от

жалбоподателката пенсия за ОСВ по чл.69б, ал.1 от КСО.

С разпореждане №[ЕГН]/87 от 08.11.2024г. /л.30/, на основание чл.69, ал.1 и чл.69б, ал.1 от КСО и чл.18, ал.4 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж е постановен отказ за отпускане на исканата пенсия.

Разпореждането е обжалвано от М. С. А. с жалба от 09.12.2024г. адресирана до Директор на ТП на НОИ С., заведена в ТП на НОИ С. град с вх.№1012-21-1389 от 09.12.2024г. /л.34/

По образуваното по реда на чл.117 от КСО производство Директор на ТП на НОИ С.-град се произнася с Решение №2153-21-4 от 08.01.2025г /л.7-8/, с което на основание чл.117, ал.3 от КСО оставя без уважение жалба вх.№1012-21-1389 от 09.12.2024г на М. С. А. срещу Разпореждане № [ЕГН]/87 от 08.11.2024г на длъжностно лице по пенсионно осигуряване като неоснователна. В решението органът е приел, че с оглед обстоятелството, че А. е лице, попадащо в персоналният обхват на чл. 69, ал. 1 от КСО, а не на чл.69б, ал.1 от КСО, то преценката на правото ѝ на пенсия следва да се извърши по условията на тази разпоредба, а не по чл. 69б, ал.1 от КСО. След като жалбоподателката има изискуемия стаж като военнослужещ по ЗОВСРБ, но няма навършена изискуемата възраст за 2024 г. - 54 г. и 2 мес., респ. разпоредбата на чл.18, ал. 4 от НПОС е неприложима, тя не придобива право на пенсия за ОСВ. Формалното съответствие на изискванията на чл. 69б, ал. 1 от КСО не е основание за отпускане на пенсия, предвид че водещ е характера на действително заеманата от А. длъжност и извършваната дейност, която не попада в обхвата на ПТКП (отм.) и НКТП.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Жалбата е подадена в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК, от легитимирано лице по чл. 147, ал. 1 от АПК и срещу подлежащ на оспорване административен акт, поради което жалбата е процесуално допустима, а разгледана по същество е основателна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административно-производствените правила и материално - правните разпоредби по издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

Оспореното Решение № 2153-21-4/08.01.2025 г. на директора на ТП на НОИ – С. – град и потвърденото с него Разпореждане № [ЕГН]/87 от 08.11.2024 г., издадено от длъжностно лице по пенсионно осигуряване са издадени от материално и териториално компетентни органи, като са представени доказателства за компетентност /л.37 и л.31-32/, при спазване на законовите изисквания за форма и съдържание и при липса на допуснати съществени нарушения на процесуалните правила.

По отношение съответствието на оспорения акт с материалния закон, съдът намира следното:

За да откаже отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на жалбоподателката, пенсионният орган е приел, че тя не отговаря на условията за пенсиониране, както по чл. 69, ал. 1 от КСО, като формалното съответствие на изискванията на чл.69б, ал.1 от КСО не е основание за отпускане на пенсия, тъй като водещ е характера на действително заеманата от жалбоподателката длъжност и извършваната дейност, която не попада в обхвата на ПТКП /отм./ и НКТП.

От така събраните по делото доказателства по делото се установява, че оспорващата не отговаря на законовото изискване за навършила възраст по чл. 69, ал. 1, във връзка с ал. 9 от КСО, която за 2024 г. следва да бъде 54 години и 2 месеца. Жалбоподателката обаче отговаря на законовото изискване за възраст по чл. 69б, ал. 1, т. 1, т. 2 от КСО, което съгласно съдържанието на посочените разпоредби, за 2024 г. за жените следва да е от 50 г. и 8м., а не както органът е приел от 54 г. и 2 м.

Изпълнява и изискванията за осигурителен стаж, като има общо осигурителен стаж, превърнат към трета категория от 50 години, 07 месеца и 01 дни, от които 29 години, 05 месеца и 07 дни от първа категория като военнослужещ по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, при изискващи се 10 години и има общ сбор от осигурителен стаж и възраст от 94 точки.

Видно от разпоредбата на чл. 69, ал. 1 и на чл. 69б ал. 1, т. 1 от КСО: "Военнослужещите придобиват право на пенсия при навършване на възраст 52 години и 10 месеца и при 27 години общ осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени като военнослужещи по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, като резервисти на активна служба и/или като резервисти на срочна служба в доброволния резерв по Закона за резерва на въоръжените сили на Република България". Съгласно чл.69б, ал.1 от КСО лицата, които са работили 10 години при условията на първа категория труд придобиват право на пенсия при следните условия: 1. Навършили са възраст до 31 декември 2015г 47 години и 8 месеца за жените и 52 години и 8 месеца за мъжете и имат сбор от осигурителен стаж и възраст 94 за жените и 100 за мъжете; 2. От 31 декември 2015г възрастта по т.1 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца за мъжете и с по 4 месеца за жените до достигане на 55 година възраст.

Разпоредбите на чл. 69 КСО и чл. 69б КСО са с равнозначно приложение с оглед на правните последици. Това означава, че при наличие на една от двете хипотези уредени в чл. 69 и чл. 69б КСО правото на пенсия следва да бъде зачетено, в която хипотеза може да бъде упражнено, а ако е възможно и по двете следва да се приложи нормативна уредба в благоприятен вариант за заявителя.

Приложимата според жалбоподателката по отношение на нейната хипотеза правна норма е тази по чл. 69б ал. 1, т. 1 от КСО.Както бе отбелязано по-горе жалбоподателката има навършен осигурителен стаж и възраст изискуеми по силата на чл. 69б ал. 1, т. 1 от КСО за придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст за това, че има най-малко 10 години положен труд при условията на първа категория като военнослужещ. Съдът намира, че нормата на чл. 68 от КСО е обща и се отнася за всички останали граждани, които не попадат в специална категория като тази на жалбоподателката – на военнослужещ.

Разпоредбата, която е обосновала обжалвания в настоящото съдебно производство отказ е тази на чл. 18, ал. 4 от НПОС и сочи, че: "Лицата, които не са придобили право на пенсия по чл. 69 КСО поради недостигащ осигурителен стаж, могат да се пенсионират по реда на чл. 69б, ал. 1 и 2 КСО.".Трайната съдебна практика на административните съдилища и на Върховния административен съд е, че нормата на чл. 18, ал. 4 НПОС има указателен характер и е в противоречие с нормите на чл. 69, ал. 1 от КСО и чл. 69б, ал. 1, т. 1 от КСО, поради това че въвежда нови правила, различни от предвидените в нормите на КСО. При наличие на установеното противоречие на чл. 18, ал. 4 от НПОС с чл. 69б ал. 1, т. 1 от КСО, на основание чл. 5, ал. 1 от АПК следва да се приложат нормите на КСО като нормативен акт от по-висока степен от наредбата в кореспонденция с предписанието по чл. 15, ал. 3 от Закона за нормативните актове. Разпоредбата на чл. 18, ал. 4 от НПОС не е пречка за приложението на чл. 69б, ал. 1, т. 1 КСО при наличие на навършена възраст и осигурителен стаж. Жалбоподателката е изпълнила условието за осигурителен стаж по чл. 69, ал. 1 от КСО, но не е навършила изискуемата по тази разпоредба възраст и от съдържанието на цитираната подзаконова норма на чл. 18, ал. 4 от НПОС става ясно, че за да може да се пенсионира по чл. 69б ал. 1 от КСО трябва да не ѝ достига осигурителен стаж по чл. 69 от КСО /а не, както в нейния случай да не ѝ достига изискуема възраст/, т. е. поставено е условие за приложението на една от двете законови разпоредби, какъвто ограничителен избор не е

предопределен от самия кодекс.

Потвърждение за правилността на това становище на съда е произнасянето на ВАС в решение № 7109 от 11.06.2024 г. по адм. д. № 11052 от 2023 г., решение № 2259 от 18.02.2021 г. по адм. д. № 10189/2020 г. и в решение № 2291 от 18.02.2021 г. на ВАС по адм. д. № 9879/2020 г., в които се посочва, че норми от подзаконов нормативен акт като чл. 18, ал. 4 и чл. 17, ал. 2 НПОС не могат да преустановят действието на норми от по-висок ранг, каквито са чл. 69 и чл. 69б КСО. Обратното би означавало, че законодателят е предвидил неравноправно третиране на лицата по стаж и възраст, което е в противоречие с разписания в чл. 3, т. 3 КСО принцип на равнопоставеност на осигурените лица, както и останалите принципи по чл. 3 от КСО, изискващи държавното обществено осигуряване да се осъществява при спазване на задължителност и всеобщност на осигуряването, солидарност на осигурените лица, равнопоставеност на осигурените лица.

По изложените съображения съдът приема, че жалбоподателката към деня на подаване на заявлението си е отговаряла на всички кумулативно предвидени законови предпоставки по чл. 69б, ал. 1 от КСО за отпускането на лична пенсия ОСВ при условията на посочената разпоредба, с оглед на което така постановения отказ на пенсионния орган се явява издаден при неправилно тълкуване и прилагане на материалния закон и в несъответствие с целта на закона.

Неоснователни са изложените от ответник доводи в писмени бележки за съществуваща разлика между труда, положен „в условията на първа категория“ по (чл.1 от наредбата за категоризиране на труда при пенсиониране и труда, положен от военнослужещите по специални закони /чл.69, ал.2 КСО/, в т.ч. и по ЗОВСРБ, които не фигурират в чл.1 НКПТ, вкл., че следва да се съблюдават изискванията за придобиване на право на пенсия именно по този закон, изискващ определена пенсионна възраст. В разпоредбата на чл.17, ал.2 от НПОС изрично се посочва, че осигурителният стаж по чл.69 КСО се зачита за първа категория труд, какъвто безспорно по силата на закона се явява положеният такъв от жалбоподателката като военнослужеща. От разпоредбата на чл.17, ал.2 от НПОС може да се направи извод, че осигурителният стаж на лицата по чл.69б КСО се „зачита“, а не се „приравнява“ на първа категория труд при пенсиониране, следователно трудът по чл.69 от КСО е първа категория, а не от друг вид категория. Не съществува изрична правна норма, обективизираща разлика между „зачетен“ труд първа категория /чл.69, ал.2 КСО/ и „отработен“ при условията на първа категория труд /чл.69б, ал.1 от КСО/.Тълкуването, направено от Директор Дирекция ТП на НОИ С.-град на чл.69б, ал.1 КСО като приложима само за дейностите и професиите от първа категория и втора категория труд, посочени в НКТПП, за които се правят допълнителни осигурителни вноски в ППФ не се споделят от настоящия състав. В разпоредбата на чл.69б, ал.1 КСО е посочено, че лицата, които са работили 10 години при условията на първа категория труд, имат право на ранно пенсиониране, без да има изискване и без оглед на това дали за положения труд са направени допълнителни осигурителни вноски в ППФ. Мястото и значението на вторичната правна уредба, дадена в чл.18, ал.4 НПОС е обсъждано многократно от ВАС /напр. Решение №2291/18.02.2021г по адм.д.№9879/2020г, Решение №2259/18.02.2021г по адм.д.№10189/2020г/. Прието е, че институтите на чл.69 и чл.69а КСО не са в условията на обуславящ/обусловен, т.е. за придобиване право на пенсия от лица, работещи при условията на първа или втора категория труд /чл.69б КСО/ са без значение обстоятелствата дали същите са военнослужещи по ЗОВСРБ или държавни служители по ЗМВР или ЗИНЗС, които не са достигнали изискуемата възраст /но не и осигурителен стаж/ за придобиване право на пенсия по чл.69 КСО. Приложеното тълкуване от директор ТП на НОИ С. град и от пенсионния орган на двата правни института и то във връзка с посочената разпоредба в подзаконовия акт, не държи сметка за уредбата на първично ниво на правно регулиране, която е ясна, а направеното по същество нейно допълване има определено ограничаващ характер по отношение признатите от закона права, поради което следва да бъде съобразено предписаното в чл.5, ал.1 АПК /в този смисъл е непротиворечивата съдебна практика /напр. Решение №3724/09.04.2025г на ВАС по адм.д.№2124/2025г/. Т.е. при наличие на една от двете хипотези, уредени в чл.69 и чл.69б КСО, правото на пенсия следва да бъде нормативната уредба в по-благоприятния за заявителя вариант, а привилегията, създадена с чл.18, ал.4 от НПОС по отношение на

лицата, непридобиващи право на пенсия по реда на чл.69, ал.2 КСО не създава пречка лицата, поначало отговарящи на условията на чл.69б от КСО, какъвто е разглежданият случай, да се пенсионират по този преференциален ред. Съгласно трайната практика на ВАС нормата на чл.18, ал.4 от НПОС има указателен характер и като норма от подзаконов нормативен акт не може да преустанови действието на норми от по-висок ранг, каквито са чл.69 и чл.69б КСО, а освен това е както се посочи по-горе в противоречие с тях, тъй като въвежда различни правила от предвидените в нормите на КСО.

По изложените съображения, съдът намира, че следва да отмени оспореното решение. Естеството на въпроса е от компетентността на Ръководителя на ПО при ТП на НОИ-С. град и следва преписката да се изпрати на посочения орган за ново произнасяне, съобразно указанията, дадени в мотивите на настоящото решение по тълкуването и прилагането на закона.

С оглед изхода на спора в полза на жалбоподателката следва да се присъдят разноски. Претендирани са такива по списък в размер на 1000лв, съгласно договор №102934 за правна защита и съдействие от 17.01.2025г. Същите, предвид направеното възражение за прекомерност и преценката на съда за съответствието им с фактическата и правна сложност на делото и процесуалната активност на страната, следва да се определят на 700 лева.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2, чл. 173, ал. 2 и чл. 174 от АПК, Административен съд – София град, трето отделение, 67състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 2153-21-4/08.01.2025 г. на директора на ТП на НОИ – С. – град и потвърденото с него Разпореждане № [ЕГН]/87 от 08.11.2024 г., издадено от длъжностно лице по пенсионно осигуряване.

ИЗПРАЩА преписката на длъжностното лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ-С. град за произнасяне по същество по Заявление с вх. № 2113-21-7884/25.10.2025 г., подадено от М. С. А., при спазване на указанията, дадени в мотивите на настоящото решение по тълкуване и прилагане на закона, в 14-дневен срок, от влизане в сила на настоящото решение.

ОСЪЖДА Националния осигурителен институт да заплати на М. С. А., ЕГН [ЕГН], разноски за настоящото дело в размер на 700 лева /седемстотин лева/.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от неговото получаване.

СЪДИЯ: